

Begraafplaats Groenesteeg

Dit jaar is het precies twee eeuwen geleden dat de begraafplaats aan het einde van de Groenesteeg in 1813 in gebruik werd genomen. Behalve een nieuw verschenen boek is er op zaterdag 2 november een nagespeelde begrafenis uit 1846 van Diderik van Leyden Gael. Vooruitlopend op deze begrafenisstof volgt hier een reeks artikelen over het belang van deze persoon voor de stad. Vandaag aflevering 2.

De redder van de spaarbank

Piet de Baar

Diderik van Leyden Gael (1775-1846) was het aan zijn stand verplicht lid te worden van het Departement Leiden van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. In 1818 richtte dit de Leidsche Spaarbank op. Daar kon iedereen overtollige gelden deponeren tegen een fatsoenlijke rente.

Diderik werd in 1821 commissaris van de spaarbank en bleef dat twintig jaar. De bank belegde de spaarcenten in staatsobligaties. De groei van de bank stopte in 1830. De Belgen kwamen in opstand tegen koning Willem I. En van politieke onrust houden effectenbeurzen niet. De koers

van staatsleningen kelderde. De beurscrash deed de waarde van het onderpand waarin de spaarcentjes belegd waren, gigantisch dalen. Op 30 september 1830 kwam de penningmeester met een overzicht: de waarde van alle bezittingen bedroeg 375.076 gulden, de verplichtingen (de spaarcenten) 464.444 gulden. Een tekort van ruim 89.000 gulden!

Er was een solide garantie nodig. De gemeente kon die echter niet geven. Ook koning Willem had geen cent te makken. De bank was een te 'heilzame inrichting' geworden om te liquideren, dus failliet te laten gaan. Gelukkig kwam er een redder in de nood. Op 11 oktober 1830 bleek

De Leidsche Spaarbank.

FOTO HIELCO KUIPERS

dat 'een weldenkend ingezetene dezer stad' verklaarde 'dat hij zich gedrongen gevoelde de Bank met een gedeelte van zijn vermogen te ondersteunen'. Daartoe wilde hij 200 certificaten staatsschuld van elk duizend gulden in bewaring geven bij de bank. De naam van de redder, die steeds als Lener werd aangeduid, moest strikt geheim blijven. Gelukkig herstelden de koersen zich een beetje. Daardoor hoefden niet alle 200 certificaten

verkocht te worden. Het vertrouwen van de buitenwereld in de bank nam weer toe. In 1833 was de schuld aan de Lener nog maar ruim 37.000 gulden. In 1834 kon er achttien duizend gulden afgelost worden, en zo ging dat door. Eindelijk kon in 1839 de laatste gulden terugbetaald worden. De commissarissen zullen wel een diepe zucht van verlichting geslaakt hebben. Diderik kondigde de zelfs zijn vertrek aan. In 1843

werd besloten om alle papieren over de 200 certificaten te verzegelen en pas na de dood van de Lener diens naam te openbaren. En toen kwam er in de vergadering van 28 september 1846 een brief van de weduwe van Diderik ter tafel. Vanzelfsprekend ging er een ronkende condoleancebrief aan haar retour. Nu kon eindelijk de naam geopenbaard worden. Het was inderdaad Diderik die de bank had gered. Ere wie ere toekomst....